

ŽINOK SAVO TEISES!

Jei einate į teismą

Bendrai finansuojama pagal Europos Sąjungos Teisingumo programą

Ši brošiūra buvo sukurta įgyvendinant projektą:

Child-Friendly JT

Nepilnamečių teisė gauti informaciją, vertimą raštu ir žodžiu vykdant baudžiamąjį procesą. Vaikams pritaikytų priemonių kūrimas
JUST-AG-2016-06-760674

Europos Komisijos parama šio leidinio rengimui nereiškia pritarimo jo turiniui, kuriame pateikiama autorių nuomonė, todėl Europos Komisija negali būti laikoma atsakinga už informaciją panaudotą šiame leidinyje.

TEISIŲ LAIŠKAS VAIKAMS

ŽINOK SAVO TEISES!

Jei einate į teismą

Jei teisinės institucijos įtaria ar mano, kad įvykdėte nusikaltimą ir pradeda baudžiamąjį procesą prieš jus, **turite teisę gauti aiškią ir išsamią informaciją apie savo teises.**

Ši skrajutė jums paaiškins šias teises

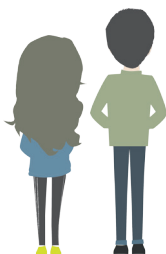
2 TEISĖ Į VERTIMĄ RAŠTU IR ŽODŽIU

Jei gausite kažką nesuprantate, galite paklausti:

- Kas dalyvaus baudžiamajame procese.
- Kaip vyksta baudžiamasis procesas.
- Kokios yra jūsų teisės.
- Kaip manoma jus dalyvavote vykdamas nusikaltimą.
- Kokiu nusikaltimu esate kaltinamas.

Jūs turite teisę gauti aiškią ir suprantamą informaciją apie tai:

1 TEISĖ Į INFORMACIJĄ

KAS YRA TEISĖS INSTITUCIJOS?

Tai žmonės, dirbantys teismuose ar tribunoluose, pavyzdžiui, teisėjai, magistratai ir prokurorai.

TEISMAS IR TRIBUNOLAS

Tai vietos, kuriose sprendžiami konfliktai.

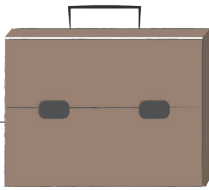
PROKURORAI

Jie yra visuomenės gynėjai. Jie veikia piliečių vardu kai yra padarytas nusikaltimas. Jų darbas yra ieškoti nusikaltimo įrodymų ir įrodyti, kas juos padarė.

TEISĖJAI IR MAGISTRATAI

Tai žmonės, kurie nusprendžia dėl teismo proceso. Valstybė jiems suteikia galią teisėti, skirti nusprendžius ir įsitikinti, kad jie yra vykdomi.

3 TEISĖ Į ADVOKATĄ

Jūs turite teisę turėti advokatą, kuris jus gintų. Galite paprašyti susitikti su advokatu, kuriuo pasitikite. Jei neturite advokato ir tikėtina, kad jūs galite būti sulaikyti pagal sankciją, jie privalo jums paskirti advokatą prieš teismą. Ši paslauga gali būti nemokama.

Ši teisė taip pat apima:

- Prieš eidami į teismą ir (arba) prieš teisinių institucijų tardymą, galite pasikalbėti su savo advokatu.
- Jūsų advokatas gali jus lydėti, kol teisinės institucijos tardys jus, ir jis / ji gali kalbėti siekiant jus apginti.
- Jūsų advokatas gali jus lydėti, kai atliekami tam tikri policijos tyrimai ar kai renkami įrodymai.
- Visi jūsų pokalbiai yra privati.

4 TEISĖ JŪSŲ MOTINAI, TĖVUI AR TEISĖTAM GLOBĖJUI BŪTI INFORMUOTIEMS

Jūs turite teisę, kad institucijos praneštų jūsų motinai, tėvui ar globėjams tą pačią informaciją kaip ir jums. Pavyzdžiui, jie turėtų būti informuoti, kad esate įtariamas padaręs nusikaltimą, kokios yra jūsų teisės, kaip veikia baudžiamasis procesas, kas dalyvaus, kokie veiksmai bus vykdomi ir pan.

Kai kuriais atvejais motinos, tėvo ar teisėto globėjo informavimas neatitinka jūsų interesų. Tokiais atvejais galite paprašyti, kad būtų informuotas kitas suaugęs asmuo. Tokį suaugusįjį turi patvirtinti institucija.

5 TEISĖ JŪSŲ MOTINAI, TĖVUI AR TEISINIAM GLOBĖJUI DALYVAUTI JŪSŲ BAUDŽIAMOJO PROCESO METU

Jūsų motina, tėvas ar teisėtas globėjas gali būti su jumis viso baudžiamąjo proceso metu. Pavyzdžiui, kai jūs turite kalbėti su teisėjais ar prokurorais.

Kai kuriais atvejais motinos, tėvo ar teisėto globėjo dalyvavimas procese neatitinka jūsų interesų. Tokiais atvejais galite paprašyti kito suaugusiojo palydėti jus. Tokį suaugusįjį turi patvirtinti institucija.

6 TEISĖ Į INDIVIDUALŲ ĮVERTINIMĄ

Jūs turite teisę gauti individualų įvertinimą. Specialistai jums užduos klausimus apie jūsų šeimą, draugus, studijas ir kt.

Šis įvertinimas atliekamas tam, kad teisinės institucijos žinotų jūsų individualius poreikius ir priimtų sprendimus ar imtųsi priemonių, kurios, jų manymu, yra tinkamos jūsų atveju.

Paprastai įvertinimas bus atliktas proceso pradžioje, prieš teismo posėdį.

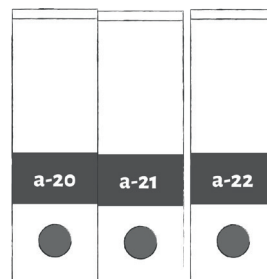
7 TEISĖ BŪTI IR DALYVAUTI TEISMO PROCESU

Jūs turite teisę dalyvauti teismo procese. Tai reiškia, kad galite dalyvauti, kai vyksta teismo procesas ir pareikšti savo nuomonę.

Jeigu negalite dalyvauti teismo posėdyje, turite teisę paprašyti naujo teismo proceso ar kito pobūdžio apeliacinio skundo, tam tikromis sąlygomis.

8 TEISĖ SUSIPAŽINTI SU BYLOS MEDŽIAGA

Jūs turite teisę, kad jūs arba jūsų advokatas gautų prieigą prie dokumentų, susijusių su jūsų byla.

9 TEISĖ Į JŪSŲ PRIVATUMO APSAUGĄ

Jūs turite teisę į jūsų privatumo apsaugą viso proceso metu. Teismo procesas paprastai vyksta be visuomenės arba teisėjas (teismas) gali nuspręsti surengti bylos nagrinėjimą nedalyvaujant visuomenei.

Tardymų įrašai taip pat nebus skelbiami viešai. Tai reiškia, kad juos gali matyti ir girdėti tik jūs ir institucijos.

10 TEISĖ PATEIKTI APELIACIJĄ

Jei manote, kad jūsų teisių nebuvo paisoma, galite pateikti apeliaciją. Tai reiškia, kad galite paprašyti, kad būtų peržiūrėti priimti sprendimai, kurie jus paveiks.